GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Dumineo'a, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe $^1/_2$ 5 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu $2^1/_2$ galbini mon. sunatória.

Anulu XXXVIII.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 70. **Brasiovu 17|5 Octobre** **1875.**

Brasiovu, 16 Octobre st. n. 1875.

Divergintiele dintre ambele parti ale monarchiei austriace, cari pre tempulu sessiunii delegationiloru fura lasate se mai resufle, au inceputu acum a se ivi de nou la ordinea dilei. Diurnalulu „Montags-Revue" asecura, ca guvernulu austriacu a respinsu dejá de multu ambele memerande ale guvernului ungurescu, relative la cestiunea bancei nationali si la darea de consumu. Ministrulu de financie austriacu dice in respunsulu seu la acele memorande, ca cestiunea bancei nationale nu se póte resólve fora de presalabil'a regulare a valutei, éra cu privire la darea de consumu accentua, ca avantagiele ce resulta din acésta dare pentru Cislaitani'a au fostu un'a dintre conditiunile principali, sub cari guvernulu austriacu a potutu se primésca quot'a de 70 percente. Deci, dóca acésta conditiune s'ar' altera, atunci se alteréza si proportiunea quotei, si apoi sciutu este, ca ungurii ambla se mai scada si din quot'a de 30 percente, ce vine pre partea loru, inse intre asemeni impregiurari cu greu se va poté.

Delegatiunile se afla inca in deplina activitate. Pertractarile suntu asiá dicundu inchiate, acum se astépta numai complanarea diferintieloru, ce s'au ivitu intre conclusele luate de fia-care delegatiune in parte. Diferintiele cele mai essentiale suntu: In bugetulu ministeriului de financie comunu delegatiunea ungurésca a stersu 8170 floreni, pre cari delegatii austriaci i-a primitu; in bugetulu ordinariu alu ministriului de resbelu delegatiunea austriaca a votatu cu 75,821 fl. mai pucinu cá cea maghiara. Afara de acést'a comissiunea delegationii austriace propune a se mai sterge inca in bugetulu armatei preste totu 1 milionu si diumetate, si a se votá postulu de 113 mii, pre care delegatiunea ungurésca vrè se-lu stérga. — Diferintiele, cari nu se voru poté complaná pre alta cale, se voru supune la votare intr'o siedintia comuna a ambeloru delegationi si atunci se va decide prin maioritate de voturi.

Diet'a Croatiei este conchiamata pre 17 Octobre. Se crede, ca representantii poporului croatu voru mai face pucinu sgomotu in profitulu fratiloru loru din Hertiegovin'a si Bosni'a.

De pre campulu de lupta din provinciele rescolate contra guvernului ottomanu nu avemu d'ocamdata nimicu momentosu de inregistratu. Din candu in candu se mai intempla cate o ciocnire, care nu este decidietória; in unele locuri fugarescu turcii pre insurgenti, éra in altele insurgentii pre turci. Inse déca nu cumva bancrutarea statului turcescu, atunci iern'a ce se apropia totu va aduce o schimbare in acésta situatiune.

In Serbi'a inca a mai slabitu poft'a de lupta cu turcii. Ministeriulu lui Risticiu a demissionatu in urm'a insistintiei poteriloru esterne. O scire telegrafica asecura, ca noulu ministeriu s'ar' fi constituitu dejá sub presedintí'a lui Caljeviciu, si ca precum maioritatea acupcinei, asiá si noulu cabinetu ar' fi puntru sustienerea neutralitatii facia de evimeninteleo ce se petrecu la spatele Serbiei.

Si nice ca ar' fi fromosu din partea serbiloru, cá se complice pre principele Milanu intr'unu resbelu tocmai acum candu vrè se se cunune cu principess'a Natali'a, care se afla dejá in Belgradu. Cununi'a se va intemplá mane, Domineca in 17 Octobre. Imperatorele russescu va fi representatu anume prin adjutantulu seu contele Samaracovu, prin ce voiesce a da principelui Milanu o nóua dovéda despre afectiunea sa, éra Domnitoriulu Romaniei inca n'a intrelasatu a tramite o deputatiune, care se asiste la actulu cununiei si se felicite pre mirele principe in numele seu si alu Romaniei.

Bancrutarea Turciei.

Desvoltarea evimeninteloru in Orientulu Europei devine pre di ce merge totu mai interessanta. Cestiunea orientale aterna de multu tempu cá sabi'a lui Damocle asupra capului popóroru. Tóta lumea se teme si se inflora de momentulu in care va area se se resólve acésta cestiune complicata prin interessele popóreloru mici si mari, ce se intelnescu si crucisiéza la Bosforu si Dardanelle. Inse acelu momentu totusi va aré se vina odata; ba spiritele agere, cari pre basea evimenteloru actuali si a fapteloru implinite sunt dedate a face deductiuni pentru venitoriu, ne facu a ne familiarisá totu mai tare cu ide'a, ca acelu momentu temutu este dejá tare aprópe. Si intru adeveru, déca privimu cu atentiune cursulu evimenteloru si gravitatea fapteloru, nu avemu nice celu mai micu cuventu de a dubitá in posibilitatea resólverii neamenate a acestei cestiuni, ce de atat'a amaro de tempu formésa spaim'a popóreloru.

Insurectiunea in Ertiegovin'a si Bosni'a este inca departe de a se fi nabusitu, si guvernulu din Constantinopole o spune pre facia, ca i-a ajunsu ap'a la gura; visticri'a statului s'a golitu cu totulu, si elu este acum incapabilu de a-si implini detorintiele nu numai facia cu creditorii sei, ci chiaru si facia cu sine insusi.

Va se dica, catastrof'a s'a ivitu, guvernulu sultanului a dechiaratu creditoriloru, ca statulu turcescu a ajunsu la bancruta, elu este insolventu si in locu de bani, va platí d'ocamdata pre creditori cu charthii numite obligatiuni. O nota guverniale dela 7. Octobre aduce la cunoscinti'a lumei si mai cu seama a lumei ce si-a datu capitalurile sale turciloru, cumca interessele dela detoriele statului turcescu in cursu de cinci ani se voru platí numai diumetate in bani gat'a, éra pentru cealalta diumetate creditorii voru capetá obligatiuni, cari numai dupa cinci ani se voru rescumperá cu bani gat'a, adeca se voru platí din partea statului dimpreuna cu cinci percente interesse dela interesse.

Tóta detori'a statului turcescu se urca la cinci milliarde franci séu 2 milliarde floreni v. a., si dupa acésta detoria are se platesca pre fia-care anu 150 milióne interesse. Astfeliu este constatatu, ca Turciei, platindu interessele si ratele de amortisatiune pre fia-care anu, pentru acoperirea exigintieloru sale interne nu-i remanea mai multu de 40 milióne floreni. O suma acést'a, care dispare in faci'a erogatiuniloru neincungiurabile. Cam totu acésta suma remane astadi si Ungariei pentru acoperirea erogatiuniloru sale.

Inse perderea creditoriloru statului turcescu nu se stringe numai la diumetatea interesseloru, ci si ratele de amortisatiune, cari se platira pana acum pre fia-care anu din capitalu, inca sufera totu aceeasi lovitura. In cursu de cinci ani aceste rate inca se voru platí numai diumetate in bani gat'a, éra pentru cealalta diumetate se voru da asemenea obligatiuni de charthia.

Acésta inventiune turcésca de a platí detorie o voru poté aplicá mane poimane si alti detorasi de acésta natura. Va se dica, catu de intielepti si de precauti sunt anglesii, totusi au remasu pacaliti de turci.

O scire din Constantinopole spune, ce e dreptu, ca banc'a imperiale a protestatu contra acestei mesure de a platí detorie, si astepta instructiuni dela Londra si Parisu, inse in asemeni impregiurari ori-ce protestu este in daru, ca-ci de unde nu este, nu se póte luá. Prin urmare nu remane alt'a, decatu a se imparti pre pielea turculai.

Càtra reveritorii nemoritoriului dr. de medic. SIMEONE ROMANTIAI!

Natiunile din ce sunt mai culte, de aceea sunt cu recunoscintia mai mare càtra aceli mari fii, càtra aceli distinti si binemeritati ai loru, a caroru viatia intréga nu fù alt'a, decàtu unu continuu sacrificiu pre altariulu bunastarei si inflorirei natiunali. Si cu totu dereptulu. Cà-ce recunoscinti'a catra barbatii sei binefacutori si meritosi e pentru unu poporu nu numai actu de detorintia, ci totodata actu de necesitate vitale; e asiá dicundu unu simbure fecundu aruncatu in agrulu fragedu si primitoriu alu animeloru generatinnei urmatórie, carele acolo va se se descepte si se produca cu tempu insutite asemeni binefaceri si alte vertuti fericitórie pre sém'a respectivului poporu.

Noi Romanii credíramu cu viati'a si sangele impreuna dela strabuni vertutea recunoscintiei, si amesuratu stralucitéloru esemple de gratitudine, ce le invetiaramu dela dinsii, nu suntemu indatinati a uitá nece de binefacutorii nostri privati, cu atàtu mai pucinu de celi nationali si patrioteci. Noi tienemu minte binefaceres. Dara acést'a recunoscintia pré adese o pastràmu numai in internulu nostru, cá una gema ascunsa in pamentu, fóra a-i dá publica serbatorésca espresiune pre catu necesaria, pre atatu si folositória.

Credemu a conveni cu opiniunea generale a publicului nostru, candu dicemu, ca asiá nu e bine. Asiá nu mai póte merge. Nu se póte, fóra a pecatui chiaru contr'a interesseloru nóstre bine precepute, se tacemu si mai departe in privinti'a acésta si se nu documentàmu serbatoresce inaintea lui Ddieu si a ómeniloru, inaintea lumei straine si a generatiuniloru rom. venitorie etern'a nóstra recunoscintia càtra aceli genii ali romanimei, catra marii nostri barbati binefacutori: inaintea lumei straine, ca vediendu se se convinga, ca desastrale si impilarile din trecutu nu fura nececandu in stare se stinga din sinulu poporului nostru schintéua vertutiloru sublimi, promtéti'a de a sacrificare pentru binele comune, insufletirea pentru totu ce e nobile si frumosu; éra inaintea posteritatei romane, cá maretiele modele ale ataroru mari barbati si ale fapteloru loru generóse se-i aduca necontenitu a minte detorinti'a sacra, de a pasi in urm'a vertutiosiloru predecesori si dupa potinti'a inca a-i intrece prin asemeni fapte virtuóse.

Pre temeiulu atarora convingeri, Despartiementulu cerc. X. alu „Asociatiunei rom. transilvane pentru literat, si cultur'a poporului rom." in adunarea sa generale tienuta in 25 Oct. a. tr. la Berchiasiu decise, cá pre calea colectei se redice unui mare fiu alu natiunei nóstre in locu-lu nascerei lui, Somesiani (Szamosfalva) langa Clusiu, unu monumentu vediutu, dupa ce in animele nóstre i pastramu dejá, si romanimea intréga va pastrá totdeun'a memori'a-i cu profunda veneratiune si pietate.

Avemu óre se spunemu, ca acestu mare fiu alu natiunei romane e nemoritoriulu **Dr. Simeone Ramontiai?** Trebue óre se spunemu cui-va, cine a fostu, cumu a traitu, ce a facutu pentru poporulu rom. si ce folose mari a aduau prein ast'a inse-

patriei nostre comuni doctoriulu Sim. Ramontiai? Trebue óre se spunemu cui-va, cine a fostu, cumu a traitu, ce a facutu pentru poporulu rom. si ce folóse mari a adusu prin ast'a insasi patriei nostre comuni Doctoriulu Sim. Ramontiai? A vré se enumeramu salutariele cosecintie ale maretiei sale fapte, ar fi a cará apa in mare. Vorbésca acea grandiósa fundatiune de 54.000 fl. conv., adi prin economie conscientiósa crescuta pana la 100,000 fl. Predice-i laudele aceli preste 40 teneri rom., cati pre fiacare anu numai si numai cu ajutoriulu stipendieloru ramontiane si-potu continuá studiele pre la institutele din patri'a si strainatate. Ateste meritulu nemortale a lui S. Romantiai acea pré insemnata parte a intielegintiei rom. ciscarpatine, carea fórá fundatiunea lui abiá de se potéa vreodata aventá la trépt'a sociale, pre carea se afla de presinte spre binele, mandri'a si sprigionirea natiunei romane. Dá, natiunea romana tangiá decadiuta in ignorantia; n'avéa lumina. Vesi mediculu providentiale Ramontiai si se adoperá a-i redá inainte de tóte lumin'a ochiloru, posibilitandu-i formarea unei intielegintie, éra prin ast'a reinsanetosiarea, intarirea si reinviarea perfecta.

Natiunea intréga, speramu derept' acea, va concure cu obolulu seu la monumentulu redicandu intru onórea demnului seu fiiu; dara speramu cu desclinire, ca fostii stipendisti ramontiani voru semti in sufletu-si placutulu obligamentu, de a ajutá eternarea memoriei scumpului loru binefacutoriu. Suscrisulu comitetu, catra care sunt a se adressá ofertele marinimóse (in Clusiu, Kolozsvár), nu va lipsí din parte-si a ratiociná pre calea diuarieloru cu tóta esactitatea despre totu denariulu incursu, éra la tempulu seu a comunicá spre opinare publica modalitatea si planulu monumentului cumu si diua redicarei lui festive.

Prin onorarea Mecenatiloru si altoru barbati mari al sei o natiune se onóra pre sene insasi in ochii lumei. Fia, cá natiunea romana se stórca si cu ésta ocasiune unu stare testimoniu de cultura si vitalitate din partea gintiloru colocuitóre! Fia, cá concursulu totureru se facilite redicarea unui monumentu demnu de marele fiiu romanu si marele patriotu, care monumentu si celoru mai departiate generationi se spuna zelulu romanimei actuali si nesuintí'a ei de a-si crea in totu modulu si in butulu totureru ostaculeloru unu mai bunu si mai ferice viitoriu!

Din siedinti'a, tienuta de comitetulu Despartiementului cerc. X. alu „Asoc. rom. trans." in Clusiu la 18 Iuliu 1875.

Dr. Gregoriu Silasi, direct. despartiem.
Demetriu Popu, actuariu.
Leontinu Popu, casariu.
Alesandru Lazaru, membru de comitetu.
Ladislau Vaida, m. de comitetu.
Gabriele Popu, m. de comitetu.
Basiliu Rosiescu, m. de comitetu.
Victoriu Piposiu, m. de comitetu.

Brasiovu, 1/13 Oct. st. n. 1875.

Vrendu nevrendu trebue se ne mai ocupamu odata de jubileulu secularíu, ce s'a serbatu dilele trecute in Bucovin'a, in acésta provincia romana, pre care Port'a ottomana o vendù Austriei la anulu 1777. — Si acést'a o facemu nu numai cá se intregimu reportulu cu privire la punctele essentiali ale festivitatii jubilarie, ci mai vertosu din motivu, ca se vorbimu mai pre largu si de serbarea funebra, ce sta in strinsa legatura cu acestu jubileu, si care s'a seversitu astadi in Iassi in sant'a metropolía si la mormentulu nemoritoriului Domnu Gr. Ghica, care fù decapitatu de catra turci, fiindu ca protestase contra vindiarii Bucovinei, adeca vremu se vorbimu despre serbarea funebra, facuta la initiativ'a primariului din Iassi intru memori'a acelui Domnu martiru, care si-a datu viétí'a pentru aperarea drepturiloru si a integritatii Moldovei.

Cu privire la festivitatea jubilaria din Cernautii Bucovinei amu poté se notificamu in scurte cuvinte cea ce dice diariulu „Ostea" din Vien'a, ca dupace s'au gatatu mancarile si beuturile, domnii cei flamandi si setosi, cari din apropiare si departare au alergatu acolo de au facutu spectaculu fora bani, s'au departatu care in catrù, lassandu o universitate deschisa cu mai multi professori decatu scolari si o statua desvelita, care se spuna generationiloru viitórie, ca Austri'a a pusu pecioru tare in Bucovin'a si nu numai ca nu are de cugetu se se mai retraga, ci din contra, cu ajutoriulu universitatii propagatórie de cultura si civilisatiune nemiésca, crede se se intinda totu mai departe catra resaritulu sórelui, pentru ca tinerimea din Romani'a si din Orientulu Europei va alergá in ruptulu capului la nou'a universitate, unde va avé se se incarce nu numai de cultura, ci si de semtiu germanu.

Dér' fiindu ca nu avemu de scopu se ne ocupamu cu asta ocasiune de ceea ce credu nemtii ca se va intemplá in venitoriu, se ne intórcemu érasi la ceea ce s'a intemplatu dejá din partea nemtiloru in presinte. Pre lange aceea, ca nemtii austriaci au infiintiatu universitate germana in Bucovin'a romana si a inaugurat'o cu ocasiunea jubileului, si pre langa aceea, ca ei au mai redicatu in capitalea acestei provincie si statu'a „Austriei," care pretinde recunoscintia din partea Bucovinei, déra ei au mai creatu si medalie pentru eternisarea acestui jubileu. Copi'a fidela a acelei medalie este urmatori'a: pre o parte efigi'a Mariei Teresei, primindu pre jun'a Bucovina sub scutulu Austriei, éra pre cealalta parte marc'a Bucovinei, cu inscriptiunea „Austriae grata Bucovin'a", adeca Bucovin'a draga Austriei.

Inse pre candu se petreceau tóte aceste in Cernauti, pre atunci in Iassi se faceau cele mai mari pregatiri atatu din partea primariului municipiului Iassi, catu si din partea delegatiiloru partidului nationalu liberalu intru serbarea memoriei lui Grigorie Ghica Voda, care a fostu ucisu de turci pentru resistinti'a sa contra anectarii Bucovinei la Austri'a.

Acésta serbare funebra se va fi seversitu astadi in 1/13 Octobre pre basea programulu publicatu de catra primariulu municipiului Iassi si anume: In diu'a de 1 Octobre la 12 din di, Eminenti'a metropolitulu Moldovei si Sucevei impreuna cu inaltulu cleru va servisi in beseric'a Metropoliei o panahida religiósa, la care voru asistá toti functionarii civili si militari, clerulu, corpulu professoralu, consiliulu comunalu, primarii comuneloru urbane din tiéra si totu publiculu in vestminte de doliu. Dupa seversirea ceromoniei religiése intregu cortegiulu cu Metropolitulu in frunte si in sunetulu musicei, care va esecutá unu marsiu funebru, va merge in processiune la petr'a commemorativa, redicata de consiliulu comunalu pre mormentulu Domnitorelui Gr. Ghica, unde se voru face rogatiunile cuvenite pentru santirea petrei; dupa aceea se voru rosti discursuri intru amintirea fapteloru nemoritoriului Domnitoriu si se va imparti pane si carne la seraci.

Unu asemene programu s'a publicatu si de catra delegatii partidului nationalu liberalu din Iassi pentru acésta serbare. Acesti domni delegati sunt: N. Jonescu, profes. de universitate, G. Marzescu fostu prof. de universitate, colonelu N. Jamandi, Alex. Gheorghiu prof. de univers., colonelu J. Catargiu, Telemacu Ciupercescu mare proprietariu, si Andreiu Vizanti prof. de universitate. — Din apelulu acestoru domni estragemu urmatoriulu passagiu: „si déca statu'a „Austri'a" ce s'a redicatu in Cernauti spre batjocur'a sentiementeloru romanesci, o considera de unu monumentu de gloria si fala, umbr'a lui Grigore Ghica Voda, a acestui Domnitoriu junghiatu si decapitatu, redicandu-se din mormentulu seu obscuru si uitatu, ni striga: priviti copiii mei, priviti fumegarile sangeróse ce se redica in giurulu acelei statue, ca-ci nu sut'a de ani, dér' vecinici'a chiaru nu póte stinge dreptatea causei pentru care sangele meu celu mai curatu a fostu versatu."

Clusiu, inceputulu lui Octobre 1875. (Congregatiune si affaceri comitatensi, inscrieri la universitate). In dilele de 27—28 Septembre se tienù aice congregatiunea de tómna a comitatului Cosiognei, congregatiune binisioru monotóna. Situatiunea financiaria si interna precaria a tierei pare ca cu greutate de alpi apesá animele membriloru presinti, incatu nu semtiea voia de a pledá causele cu focului indatinatu de alte ori, ci cu una fatalistica supunere facia de destinele nesesorabili ale sórtei primiesa séu luá spre scientia obiectele propuse. Membriloru congregationali romani pre deasupra par' ca li se urise de luptele de pana acumu, portate cu arme asiá de neegali si pentru acea cu asiá de pucinu resultatu.

Càta-va vioitiune aduse in desbaterile langede singuru faimosulu emisu alu ministriului de interne, cá comunele si singuritii se se nevoiésca a-si susterne protocólele si cererile la judecatorie in limb'a statului, au macaru prelanga limb'a loru nationale si in cea maghiara. Memoratulu emisu — cu voia ori fóra voia — nu se anunciase in indatinat'a programa a convocatoriului, nece se adusese previe pe tapetu in comissiunea permanente; de unde membrii romani erá facia de elu intru atat'a camu nepreparati, intru catu dinsii avea de cugetu se se contielége si se faca numai alta di una interpellare catra presidiu in privinti'a acelui emisu. Dupa ce ursulu li intempiná pe neasceptate, nece asiá nu se sfiira a-i cautá in facia. Professoriulu Dr. Gr. Silasi cu unu loialu membru maghiaru, Franc. Sárkány, pretinse, cá emissulu se se indrume mai antaiu la comissiunea permanente spre pertractare, cá unulu, **ce tinde a alterá prescriptele legei de nationalitati si tóte celelalte emanatiuni ale acestela,** si e in stare se **conturbe pacea si liniscea spiritelor**u atatu de necessaria in patri'a nóstra. Din partea contraria acestei pretinsiuni juste si basate pre legea municipale nu i-se potù opune alt'a, decatu sofistic'a asertiune, ca emissulu nu demanda, ci numai svatuesce, nu impune usulu limbei maghiare, ci numai -lu recomanda pentru usiurarea administratiunei si folosulu partitelor; deci emissulu trebue se se iè spre scientia si se cerceledie pre la juredictiunile subalterne. Indesiertu observbà d. Anania Trombitiasiu, ca la noi, dorere! una atare svatuire e egale cu demandarea, deórece reminiscentiele si cosecintiele servitutei din trecutu suntu inca asiá de potinti, catu celoru mai multi diregutori subalterni le e de ajunsu unu cuventu séu si numai unu semnu din partea mai mariloru, pentru cá aceia se lucre chiaru **si** contra convingerei loru mai bune; din care causa vorbitoriulu face propunerea mediulocitória, cá desu-amentitulu emissu se se iè spre simpla scientia si se nu se cerceledie. Indesiertu arétà Dr. Silasi calcarile legei de nationalitati, incatu adi in tiér'a intréga abiá mai avemu unu comite supremu romanu, nedereptatea de a ofiá, cá poporulu se fia pentru diregutori éra nu vice-versa, absurditatea de a pretinde, cá plugariulu afóra de limb'a sa materna, pre carea intre ocupatiunile sale agricultóre inca numai anevóia invétia a o ceti si scrie, se mai invetie una a dóu'a limba pentru scopulu agendeloru sale cu oficiolatele platite de dinsu. Indesiertu mai produsera asemeni argumente nerestorabili Gr. Vitézu si alti romani: draconic'a machina viriista-constitutiunale de votare decise, cá emisulu ministeriale din vorba, luandu-se spre scientia, **se** se publice in intregu comitatulu.

Analóga fù procedur'a maioritatei si cu transceriptulu municipalitatei urbei **Segedinu.** Municipalitatea acést'a in intieleptiunea sa curiósa bub'a reului, ce apésa comerciulu si industri'a si prin aste starea financiaria a tierei, aflandu-o in acea, ca chartiele, scripturele si cartile **comerciali** scl. nu se pórta eschisivu in limb'a magh., ci si in cea germana si in altele, **cerù** dela inaltulu ministeriu **prolectarea unei legi pentru escisiv'a legalitate a limbei magh.** in cestiunatulu respectu, si recercà municipiele tierei, intre ele si pre alu nostru, se-i sprigionésca acea dorintia ultr'a-patriotica. Maioritatea luà lucrulu „spre placuta scientia", cu tóte ca dd. **Lad. Vaida** si **Greg. Silasi,** intonandu deferinti'a detória nationalitatilloru nemaghiare, cerura dela confratii magliari omiterea cuventului „placuta".

Affacerea locuitoriloru din muntii apuseni, cá adeca starea loru materiale scapetata inaltulu regimu se se adopere a o sulevá introducundu intre ei meseria acomodate productelor crude ale loculoi, infiintiandu una scóla de sculpture de lemnu, pétra scl., si cu asta ocasiune o reimprospetá zelosulu ei propunetoriu d. **Lad. Vaida,** secundatu de Dr. Silasi propunendu una representatiune urgitatória catra inaltulu ministeriu. Se primi numai a se esprime in processulu verbale parerea de reu, ca ce dela locurile mai inalte inca nu vend vre-

unu respunsu la representatiunea relativa a congregatiunei de ésta primavéra. Intr'acea in siedinti'a senatului scol. comitat., ne convinsemu cu placere, ca ministeriulu a si invitatu pre d. inspectoru scol. Kethelyi a face, éra d.-sa a si facutu in cestiunat'a causa nescari propuneri fórte practice si totu d.-sa binevoi a provocá senatulu scol., se le mai intregésca cu altele, cate ar' cugetá de prinsis. Suplementulu -lu elucra d. L. Vaida, din care la tempu credemu ca se voru impartasí unele mai pre largu. (Asteptamu Red.)

Mai avemu se amentimu relatiunea vice-comitelui despre starea lucruriloru administrative ale comitatului in anulu decursu, carea fù scarmenata si atacata in mai multe puncte de d. G. Elekes. Rane vechie si plansori pre fia-care anu repetite, inse repetite „more patrio" totu indesiertu! Se speramu inse, ca energiei noului vice-comite va succede a vendecá macaru unele, desi congregatiunea nu se invoi a sprigioní dorinti'a-i de a crea inca vreo trei posturi nóue de officiali.

A propositu de officiali se nu remanía nemenoratu, ca facundu-se alegere de patru officiali comitatensi (unu vice-notariu I., unulu III., unu controloru si unu protutoriu), reesiramu cu vice-notariulu III. in persón'a d-lui Andrea Truti'a si cu nescari binevoitórie apromisiuni din partea illustrului d. comite supremu. Nu ne indoimu, ca cuventulu cavalerescu alu promissiunei in curendu se va face trupu, dupa ce pana acumu intre vro 26 officiali comitatensi gremiali abiá posiedemu 2 °/. doi romani! Dereptu, ca cu ocasiunea presinte mai poteamu, si dóra si cu alte ocasiuni amu mai poté scóte cate vre unulu; inse, ce se dicemu? junii si juristii nostri aspiranti la atari officie inca ar' trebuí se misce din parte-si ceva mai multisioru si mai de tempuriu. Ci despre acést'a de alte ori. —

Inscrierile la universitatea de aice se incepura si decuru. Óre ascultatorii romani mai inmultisevoru? Sperámu pana mai erí; ci una faima próspeta ne spune, ca p. e. dintre maturisalii de estu tempu din Blasiu nu mai pucinu de 18 intrara in séu se grupara prelanga seminariu. Ce facu óre betranii nostri, de nu luminódia, nu indémna, nu imbarbata junimea la imbraciosiarea si altoru cariere atatu de necessarie pentru noi si totu-odata cu prospecte multu mai frumóse pentru respectivi, precum ar' fi carier'a professorale, cu aspiratiune nu numai la gimnasiale nóstre, ci si la cele de statu, scí.? Déra ce facu si tenerii nostri gimnasisti absoluti, de cu atata pusillanimitate si uneori póte contra vocatiunei loru interne refugu un'a, dóua la statulu preutiescu, altcumu pré venerandu? Noi cunóscemu si recunóscemu neajunsele miseretatei; inse avendu acumu universitate asiadicundu la spatele nóstre, óre tenerimea rom. n'ar' poté trage cu catu necazu inca 3—5 ani de filosofia, jureprudentia, medicina radimata si numai pre acelesi medie precarie, cu cari se sustienú 12 ani la studiele normali si gimnasiali? Cestiunile aceste ar' meritá, credemu, seriósa precumpanire din partea totoru si din tóte laturile. Beclenariulu.

SOCIETATEA ACADEMICA ROMANA.
9 Septembre 1875.

Membrii presenti: A. Treb. Laurianu, Dr. Anastasiu Fetu, Nic. Ionescu, I. C. Massimu, G. Baritiu, G. Sion, V. Babesiu, P. S. Aurelianu, I. Ghica, Nic. Cretzulescu, V. A. Ureche, I. Caragiani:

Se da lectura processului verbalu alu siedintiei precedente si se adopta.

Se comunica o adressa din partea d-lui Anghelu Demetrescu prin care arata, ca impedicatu de a puté terminá in acestu anu traducerea paginiloru ce i se prescrisese din Dione Cassiu, pentru anulu viitoriu promite a aduce unu materialu mai voluminosu, catu se cuprinde intregulu ultimu volumu din autoriulu acesta.

Societatea admite.

D. A. Treb. Laurianu, cá reportore alu sectiunei philologice unita cu sectiunea sciintieloru naturali, da lectura reportului relativu la esaminarea operei d-lui Dr. Fetu intitulata Elemente de Botanica in urmatórea cuprindere: „Sectiunea philologica intrunita cu sectiunea scintieloru naturale dupa cererea d-lui Dr. Anastasiu Fetu a esaminatu oper'a d-sale intitulata Elemente de Botanica, si vine prin subscrisulu a relatá, ca acésta opera in totu, si in specie in cea ce concerne terminologi'a sciintifica satisface atatu sciintiei, catu si geniului limbei romane, si sectiunile intrunite se simtu fericite a o poté recomandá aprobarei onorabilei Societati academice, esprimendu dorinti'a cá aceste Elemente se fia consultate de ómenii de sciintia, cari se ocupa cu propagarea ei in tóte tierile unde se vorbesce limb'a romana."

Societatea adopta conclusiunile acestui reportu felicitandu pe autoru pentru successele sale.

D. I. Ghica face urmatórea propunere:

„Se se infiintieze unu premiu din fondurile generalului Nasturelu-Herescu pentru traducerea din autorii vechi a tuturoru partiloru, cari se refera la istori'a si geografi'a tieriloru si natiunei romane, incependu cu autorii cei mai vechi si terminandu cu autorii bizantini. Traducerea se se publice impreuna cu textulu originaleloru."

Propunerea se admite in principiu de societatea intréga; dér' pentru alegerea operelorau si indicatiunile partiloru din autorii propusi, precum si pentru formularea concursului, se decide a se numí o comissiune compusa din cinci membri, care se lucreze in cursulu anului si la sessiunea anului viitoru se aduca societatii studiele sale complecte asupra acestei materii, pentru cá se se póta decide concursulu.

Comissiunea se alege in persón'a d-loru Mih. Cogalnicénu, A. Odobescu, V. A. Urechia, A. Treb. Laurianu si Ionu Ghica.

Se supune societatii resumatulu reporturiloru d-loru I. Caragiani si I. C. Massimu asupra traduceriloru autoriloru clasici greci si latini, venite la concursu si respinse de sectiuni. Conclusiunile reporturiloru se aproba si se decide a se publicá din nou concursu pentru traducerea lui Plutarch si Titu Liviu, intorcunduse traductoriloru operatele loru candu le voru cere.

Se admite asemenea reinoirea concursuriloru pe termenu de trei ani, pana la 1878 pentru operatele propuse de sectiunea sciintieloru naturale cu marirea premieloru in modulu urmatoriu:

Pentru Chart'a Geologica lei 5000.
Pentru studiulu geologicu — 3000.
Pentru apele minerali — 2000.

D. I. Ghica arata, ca pentru ajutoriulu celoru ce se voru apucá se trateze despre chart'a geologica ar' fi o ocasiune favorabile acum candu este se se faca linî'a ferata pe Prahov'a si pe valea Trotusiului, conchide a propune cá se se róge guvernulu se dea ordinu inspectoriloru ce se voru numí pentru acésta lucrare pentru cá se faca o colectiune de tóte rocele caracteristice ce voru aflá in diferite staturi ale pamentului ce urméza a se taea.

Propunerea se admite in unanimitate.

La ordinea dilei fiindu reportulu comissiunei bugetare si proiectului de bugetu combinatu pentru esercitiulu anului viitoru, societatea, ascultandu motivele asupra spesseloru facute de delegatiune peste provisiunile bugetare in suma de lei 2694.04 bani, aproba bilulu de indemnitate cerutu de delegatiune.

Se incepe discusiunea bugetului.

Partea veniturilonu se aproba fara discusiune. La rubric'a spesseloru d. Ionescu propune reducerea cifrei alocata pentru lucrarea proiectului de Dictionaru, cere se se afecteze numai sumele pentru 25 cóle, éra nu 40 precum se propune, éra lucrarea Glosariului se se abandoneze. D-lui arata ca, cá membru in comissiunea de revisuire, a ayutu ocasiunea a se convinge prin studiulu proiectului, ca Glosariulu nu póte fi de nici o utilitate. Apoi d-lui se ingrijesce, ca dóca nu se va limitá numerulu cóleloru, comissiunea lexicografica póte órasi se dea o estensiune nemesurata lucrarii sale, si pana la anulu nu va fi terminata.

D. A. Treb. Laurianu respunde, ca catu pentru lucrare promite cu solemnitate, ca ea se va terminá anulu acesta; ca nu-i va da estensiunea acesa de care se ingrijesce d-nulu Ionescu, fiindu dejá obositu de acésta grea si penibila lucrare, ca in aceste 40 cóle ce se propune va intrá atatu Dictionariulu catu si Glosariulu intregu.

Mai multi membri combatu propunerea d-lui Mic. Ionescu. Continuarea Glosariului o afla cá utile si cá facundu parte integrante din corpulu Dictionarului, fara de care proiectulu lucratu pana acum ar' fi necomplectu. Dupa mai multe discusiuni, sum'a alocata pentru 40 cóle pentru terminarea Dictionariului si a Glosariului se adopta.

La § alocatu pentru cumperare de carti, se autorisá delegatiunea a se abona din sum'a acesa la 200 exemplare din traductiunile din autorii clasici de d. G. Sion, alu carora costu este 600 lei, apoi oprindu-se 10 exemplarie pentru bibliotec'a Societatii, restulu se se dea gratisu pe la membrii corespondenti, institute, bibliotece si scólele lipsite ce midiulóce, dupa cum va aflá ea cu cale.

Siedinti'a se ridica la 5 si jumetate óre postmeridiane.

Presedente A. Treb. Laurianu.
Secretariu ad-hoc, G. Sion.

Anunciu bibliograficu. **„Lumin'a credintiei"** carte de rogatiuni si cantari besericesci. Edit. III au esitu de sub tiparin. — Incatu au fostu cu putintia subscrisulu au redactatu-o astfelu, cá se usiureze efepturea ceremonieloru nóstre besericesci, se fia indreptariu in rituln nostru preotiloru, cantoriloru si poporului intregu. Si cu tóte, ca papirulu s'au aplicatu finu si editiunea acést'a a III-a e mai avuta in materiale decatu cele dóue editiuni, totu-si pretiulu l'am ficsatu in brosiura 30 cr. éra legatu 40 cr. v. a.

Suntu invitati dd. preoti, invetiatorii si intelligenti'a romana cá se-si procure acésta carticica pentru sine si se indemne pre parinti a-si castigá „Lumin'a credintiei" pentru fii si tenerimea. — Suntu cu tóta stim'a rogati si ceilalti dd. Redactori de ambele confessiuni cá se publice acésta invitatiune in diuariale respective pentru interessulu culturei nóstre. —

Locuinti'a-mi e in Portelek, post'a ultima Er-Endréd (comit. Satu-mare). — Portelecu, in diu'a Inaltiarei s. cruci, 26 Sept. 1875.

Vasiliu V. Vank,
parocu si V. A. D.

Nr. 232—1875. 3—3

Concursu.

Pre bas'a bugetului preliminatu pre anulu 1875/6 de adunarea generala a Associatiunei transilvane, tienuta la Reghinulu sasescu in 29—30 Augustu c. n. a. c. sub nr. prot. XXXVI, se publica prin acést'a concursu la urmatórele ajutória:

1. La 6 ajutória de cate 25 fl. v. a. pentru sodalii de meseria cualificati de a se face maiestrii.

2. La 14 ajutória de cate 12 fl. v. a. pentru invetiaceii de meseria.

Terminulu concursului se defige pre **25 Octobre c. n. 1875.**

Concurentii la ajutóriale de sub 1 si 2 au se -si tramétia concursele loru incóce pana la terminulu indigitatu, provediute incatu pentru sodali cu atestatu de botezu si de portare morale, cum si cu adeverintia despre acesa, ca suntu cualificati de a se face maiestrii; ér' incatu pentru invetiacei, concursele se fia provediute cu atestatu de botezu, de portare morale, cum si cu adeverintia dela maiestrulu respectivu, despre desteritatea si diligenti'a in meseria, cu care se occupa.

Din siedinti'a ordinaria a comitetului Associatiunei transilvane, tienuta la Sibiiu in 28 Septembre c. n. 1875.

Nr. 232—1875. 3—3

Concursu.

Conformu bugetului pre anulu 1875/6 preliminatu din partea adunarei gener. a Associatiunei transilvane tienute la Reghinulu sasescu in 29—30 Augustu c. n. a. c. sub nr. prot. XXXVI, se publica prin acést'a concursu:

1. pentru 2 stipendia de cate 60 fl. val. a. pentru 2 eleri dela vre-o scóla de agricultura in patria, cu terminulu pana in **25 Octobre c. nou 1875.**

Concurentii la amentitele stipendia, au se -si tramita incóce concursele loru pana la terminulu

indigitatu, provediute cu atestatu de botezu si purtare, cu testimoniu despre absolvirea celu puciniu a scólei elementarie, cum si se dovedésca, cum-ca sciu portá in genere economi'a dupa cum e indatinata in tiér'a nóstra.

Se recere, cá concurentii respectivi se fia ajunsu alu 16-lea anu alu etatei.

Din siedinti'a ordinaria a comitetului Associatiunei transilvane, tienuta la Sibiiu in 28 Septembre c. n. 1875.

Nr. 282—1875. 3—3

Concursu.

Pre basea bugetului preliminatu pre 1875/6 de adunarea generala a Associatiunei transilvane tienuta la Reghinulu sasescu in 29—30 Augustu c. n. a. c. sub nr. prot. XXXVI, se publica prin acést'a concursu:

1. La dóue stipendia de cate 60 fl. v. a. pentru doui ascultatori de pedagogia de ambele confessiuni rom.

Terminulu concursului se defige pre **25 Octobre c. n. 1875.**

Concurentii la amentitele stipendia, au se -si tramita incóce concursele loru pana la terminulu indigitatu, provediute cu atestatu de botezu, de portare morale si diligintia, cum si cu testimoniu scol. celu puciniu de II classe gimnasiali absolvite.

Din siedinti'a ordinaria a comitetului Associatiunei transilvane, tienuta la Sibiiu in 28 Septembre c. n. 1875.

Resultatele operatiuniloru

Institutului de creditu si de economii „ALBIN'A“ din Sibiiu

in trimestrulu III dela 1 Iuliu pana in 30 Septembre 1875.

I. Reuniuni de creditu.

		fl.	cr.
	Cu finea lui Iuniu a. c. se aflara in legatur'a reuniuniloru de creditu		
1869	participanti cu unu creditu preste totu de	88,976	52
	in decursulu patriariului III repasira		
98	participanti si din imprumute se replatira	5,808	25
	remanu deci cu 30 Septembre a. c.		
1771	participanti cu unu creditu preste totu de	83,168	27
	Fondulu de garantia alu reuniuniloru consta din sum'a de . . .	40.562	50

II. Depuneri pentru fruptificare.

	Starea depuneriloru cu finea lui Iuniu a. c. erá de	172,578	09
	In decursulu patriariului III s'au depusu	94,067	76
	astu-modu starea totale in acestu patrariu a fostu de	266,645	85
	In decursulu patriariului se ridicara	25,352	44
	Starea loru cu finea lui Septembre	241,293	41

III. Operatiuni de escomptu.

	Starea portfoiului de schimburi cu finea lui Iuniu a. c. a fostu de		
1396	bucati schimburi in valóre de	383,493	75
	In decursulu patriariului III se mai escomptara		
1018	bucati in sum'a de	369,828	44
	Prin urmare starea totale a portfoiului in patriariulu III fù de:		
2414	bucati schimburi in valóre de	753,322	19
	In decursulu patriariului se rescumperara si reescomptara		
897	bucati schimburi in sum'a de	327,782	33
	astu-modu resulta cu 30 Septembre starea portfoiului de		
1517	bucati in sum'a de	425,539	86

IV. Operatiuni de lombardu.

	Starea imprumuteloru de lombardu a fostu cu finea lui Iuniu de . .	3,610	—
	In decursulu patriariului III se mai accordara	284	—
	prin urmarea starea totala in patriariulu III fù de	3,894	—
	se replatira in acestu patriariu	55	—
	remanendu cu finea lui Septembre o stare de.	3,839	—

V. Operatiuni ipotecari.

	Starea imprumuteloru ipotecari a fostu cu finea lui Iuniu a. c. de		
58	oblegatiuni in sum'a de	29,211	81
	In decursulu patriariului III se mai accordara		
8	imprumuturi in sum'a de	2,700	—
	Astu-modu starea totale in patriariulu III fù de		
66	imprumuturi in sum'a de	31,911	81
	se replatira in decursulu patriariului III din imprumuturi . . .	48	87
	prin urmare starea loru cu 30 Septembre e de		
66	imprumuturi in sum'a de	31,862	94
	Reviementulu cassei in cele 3 luni fù preste totu de . . .	785,784	79

Statulu generalu cu 30 Septembre 1875.

I.	In numerariu	29,666	23
II.	In oblegatiuni dela participanti	83,168	27
III.	Portfoiulu de schimburi	425,539	86
IV.	Lombardu	3,839	—
V.	In oblegatiuni ipotecari	31,862	94
VI.	In charthii de valóre	16,347	75
VII.	Moneta	103	88
	Totalulu	590,527	93

Sibiiu, 30 Septembre 1875.

Directiunea institutului.

Mai nou.

Artistulu nostru romanu fostu elevu in conservatoriulu din Vien'a va dá Dumineca in 5/17 Oct. sici unu Concertu cu concursulu d-rei M. Leca, dd-loru G. Dima, L. Frank la care se va esecutá urmatoriulu programu:

1. Beethoven. Sonata (in D-dur).
2. I. S. Bach. Arie pe a patr'a córda.
3. Mendelssohn. Arie din oratoriulu Paulus.
4. Mendelssohn. Adagio.
5. Chopin. „Polonaise.“
6. Michetu. „Dóue romantie nationale“ si „Hor'a floricica.“

Inceputulu diumetate la 8 óre sér'a.

Nr. 1555—1875. 2—3

Publicatiune.

Drepturile intregi de carciumaritu si vam'a tergului, ale comunei Lupsi'a mare din comitatulu Turdei — incependu din prim'a Ianuariu 1876 pre **3** ani inainte — in **26 Octobre an. cur.**, in faci'a locului se esarendéza prin licitatiune.

Conditiunile de esarendare in ori-ce tempu se potu vedé la acésta pretura. —

Trascau in 2 Octobre 1875.

Samsone Ratiu,

Publicatiune.

Mosi'a, pre care scól'a de agricultura a districtului Brasiovu a luat'o in arenda dela domnulu Petru Lange de Burgenkron in stupini langa Brasiovu in loculu numitu „Stófene“ se va da din partea representantiei districtului Brasiovu pre siese ani in subarenda, incependu dela 1 Noembre 1875 pana la finea lui Septembre 1881.

Acésta mosia de esarendatu este de 63 jugeri si 190 stangini patrati, unde se cuprindu si gradin'a, curtea si calile, si este provediuta cu edificie de locuitu si pentru economia.

Spre scopulu arendarii se va tiné licitatiune in faci'a locului in **30 Octobre a. c.** la 9 óre antemeridiane. Pretiulu de esclamare va fi 800 fl. v. a.

Conditiunile mai de aprópe, precum si marimea cautiunei se potu afiá dela 23 Octobre ori si in ce tempu in scól'a de agricultura, in curtea parochiale la Bartolomeu si in cancelari'a advocatului Horvath.

In diu'a licitatiunii se voru mai vinde in scól'a de agricultura si vite si bucate acelor'a, cari prin licitare voru oferí mai multu.

Brasiovu, 13 Octobre 1875.

1—2 **Samuelu Fraetschkes,**
presiedintele comissiunii scólei de agricultura.

Pretiurile piacei

in 15 Octobre 1875.

Mesura	Specia fructeloru		Pretiulu fl.	cr.
Metreta austriaca-40 cupe	Grau	fruntea	3	60
		midiulocu	3	34
		de diosu	3	20
	Mestecatu		2	82
	Secara	fromósa	2	34
		de midiulocu	2	26
	Ordiulu	frumosu	2	74
		de midiulocu	2	54
	Ovesulu	frumosu	1	54
		de midiulocu	1	46
	Porumbulu		2	94
	Meiu		2	26
	Hrisca		—	—
	Mazerea		3	90
	Lintea		5	94
	Fasolea		2	40
	Sementia de inu		8	—
	Cartofi		—	60
Puntu	Carne de vita		—	18
	„ de rimatoriu		—	28
	„ de berbece		—	14
Centenariu	Seu de vita prospetu		20	—
	„ „ „ topitu		—	—

Cursurile

la bursa in 15 Octobre 1875 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 33½	cr.	v. a.
Napoleoni	—	—	8 „ 98	„	„
Augsburg	—	—	103 „ 15	„	„
Londonu	—	—	112 „ 45	„	„
Imprumutulu nationalu	—		73 „ 20	„	„
Obligatiile metalice vechi de 5%			70 „ 05	„	„
Obligatiunile rurale ungare			81 „ 50	„	„
„ „ temesiane			80 „ 50	„	„
„ „ transilvane			78 „ 90	„	„
„ „ croato-slav.			83 „ 75	„	„
Actiunile bancei	—	—	925 „ —	„	„
„ creditului	—	—	206 „ 60	„	„

Redactoru respundietoriu
IACOBU MURESIANU.

Editinesa: Cu tiparulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.